

Радянський ШЕДАГОТ

ОРГАН ПАРТКОМУ,
РЕКТОРАТУ,
ПРОФСПІЛКОВИХ КОМПІТІВ
ТА КОМПІТІВ ЛЕСМУ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ
ІМЕНІ В. СТЕФАНІКА

Розмір газети 30
вересня 1988 року.

28 ЛИСТОПАДА 1989 р.

№ 37 (49)

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

Експрес-інтерв'ю з делегатом Всесоюзного студентського форуму О. Жерноклеєвим (с. 1).

Партійний комітет про роботу з молодими комуністами (с. 1).

Актуальне інтерв'ю: життя позиція професора І. А. Климишина (с. 2).

Запрошуємо до розмови про роль комсомольської групи (с. 2).

Бережіть книги (с. 3). Як відпочивають студенти! (с. 4).

У ПАРТКОМІ ІНСТИТУТУ

Минулого тижня відбулося чергове засідання партійного комітету інституту. Партком затвердив рішення первинної організації фізико-математичного факультету про прийом у партію студента IV курсу І. Кабана. Розглянуто питання про роботу партбюро філологічного та історичного факультетів з молодими комуністами.

Партком відзначив, що прослідковується нерівномірність у розподілі партійних доручень між молодими комуністами, недостатньо молоді члени партії представлені у виборчих комсомольських та профспілкових органах, низька активність партгруп як одного цілого. Це стосується обох факультетів.

Серйозно ставляться до виконання партійних доручень С. Звягіна, І. Соляр, Р. Садрук (члени партбюро історичного факультету), Г. Парфан — секретар комсомольського бюро факультету, а у комітеті комсомолу інституту працює О. Жерноклеєв. Однак комсомольські групи факультету очолює лише два комуністи; 14 членів і кандидатів у члени КПРС не мають доручень або ж мали тимчасові і символічні доручення. Турбує те, що сім першокурсників-комуністів, не мають ніяких доручень. Роботу з молодими комуністами на істафці проводить професор Ю. І. Патлажан, причому робить це у формі індивідуальної співбесіди, що дає позитивні наслідки. Бесіди зі студентами-комуністами на істафці свідчать про те, що позиція партійних студентських груп у вирішенні студентських проблем не визначена; це стосується питань зміни Статуту КПРС, ролі комуністів і їх відповідальності в процесі перебудови тощо.

Партійне бюро філфаку працює з молодими комуністами, використовуючи традиційні методи: у грудні 1988 р. партійні збори слухали питання про роботу студентської партгруп, у вересні ц. р. — на засіданні партбюро — звіт партгрупорга У. Гладкої. Кандидату в члени КПРС Г. Грещук був продовжений кандидатський стаж, проте вона і далі пропускає заняття і тому партбюро ставить питання про неможливість перебування студентки у статусі кандидата. За неуспішність виключена з інституту член

КПРС С. Дамашевич, однак з партобліку ще не знялася.

У цілому робота з молодими комуністами вимагає серйозної перебудови. Необхідно підвищити відповідальність комуністів — перших керівників в цьому плані, назріла необхідність залучати студентів-комуністів до роботи методологічних семінарів кафедр і до партійно-політичного навчання.

Партійний комітет прийняв розгорнуту постанову, спрямовану на посилення організаційної роботи у студентських партгрупах, підвищення відповідальності усіх комуністів-викладачів за індивідуальну роботу зі студентами-комуністами, ширше практикування звітів молодих комуністів. Особливу увагу необхідно звернути на оновлення змісту і форм ідейно-виховної роботи, активізувати впливати на усі суспільно-політичні тенденції, які формуються на факультетах. Рекомендовано партбюро факультетів обговорити дане питання на своїх засіданнях або партійних зборах.

На засіданні парткому розглядалося також питання про хід виконання постанови парткому «Про участь викладачів кафедр суспільних наук в ідейно-виховній роботі зі студентами на факультетах». Заслухавши та обговоривши інформацію по цьому питанню члена парткому В. К. Сельського, партійний комітет констатував, що рішення парткому в основному виконується. Однак, рекомендовано викладачам названих кафедр посилити роботу зі студентством за місцем проживання, комуністам кафедр переглянути з принципів позиції свої доручення, а партгрупоргам встановити чіткий контроль за їх виконанням. До кінця навчального року намічено розробити комплексний цілеспрямований план ідейно-виховної роботи в інституті.

Окрім того, партійний комітет розглянув питання про участь колективу вузу у підготовці до проведення виборів у республіканську та місцеві Ради народних депутатів, заслухав інформацію комуніста В. К. Боднарчука про результати перевірки стану ідейно-виховної роботи у студентському гуртожитку № 5. По цих питаннях прийнято відповідні рішення.

ЕКСПРЕС-ІНТЕРВ'Ю

Вже закінчився Всесоюзний студентський форум. Повернулись на навчання його делегати — представники вузів нашого міста. Ми зустрілись з одним із них, студентом історичного факультету О. ЖЕРНОКЛЕЄВИМ.

— Олег, які перші враження від Форуму?

— Дуже багато говорили. І, якщо бути трохи образливим, слід би назвати його мітингом.

— Чому?

— Ми мали повноваження тільки розглядати студентські проблеми. А права законодавчої ініціативи, тим паче законотворчості, нам не дали.

— Виходить, дні роботи Форуму, кошти, витрачені на нього, даремні!

— Ні, звичайно. Студенти всього Радянського Союзу нарешті змогли зібратися і поговорити на всю країну про те, що їх турбує.

— І, як ми знаємо, навіть побалакати із лідерами держави...

— Так, але я не задоволений деякими моментами цієї розмови. Маю на увазі запитання до М. С. Горбачова і М. І. Рижкова. Якби вони були зглажені. Та й відповіді на них, в принципі, вже були відомі з попередніх розмов на-

ших керівників з пресою і телебаченням, їх виступів у газетах тощо.

— Гадаю, подібні запитання все ж задавала молодь!

— Так, але мені здається, вони фільтрувались у секретаріаті Форуму. Куди, до речі, усі запитання постунали тільки у письмовій формі.

— Є ще якісь зауваження до проведення Форуму?

— Їх може бути безліч. Причепитись можна, зрештою, до будь-чого. Але є речі, які все ж треба продумувати до деталей. Наприклад, організація. Приміром, було закріплено у регламенті право кожного з будь-якого процедурного питання виступати безліч разів. Доходило до того, що пункт рішення вже затверджено, а люди далі виходили до мікрофону і обговорювали... Забирали цим тільки час, бо ж питання більшістю голосів було вирішено.

— Щось, напевно, їх особливо хвилювало. Була, наприклад, нагальна потреба показати людям свою по-

зицію. І зробити це незважаючи ні на що.

— Такі, звичайно, були. Але до мікрофону виходили й інші. Ті, яким хотілося похизуватися перед телекамерою. І, гадаю, для цього існувала ще одна причина. Був задум на Форумі створити студентську організацію із керівним органом, зрозуміло, в столиці. А щоб потрапити у керівники, треба було показати себе з трибуни. Словом, були кар'єристи. А зупинити і тих і других головуючий не міг.

— До речі, чому не було створено Всесоюзну організацію студентів?

— Форум вирішив, що ще не час.

— Ну, і остатнє. Який вклад внесла Івано-Франківська делегація в роботу цього своєрідного молодіжного з'їзду?

— Мені важко про це говорити. Нас було тільки п'ятеро з півтори тисячі делегатів. Та й разом ми були тільки на пленарних засіданнях. А далі розходились по секціях.

Я, наприклад, працював у дискусійному центрі «Сту-

дентство і суспільно-політичні проблеми». До речі, наша секція займалася підготовкою політичної декларації Форуму. Так що можна сміливо казати, що брав участь у її розробці.

Інтерв'ю взяв
О. ОЛЕКСІЮК.

«Це більше нагадувало мітинг»

У КОМІТЕТІ КОМСОМОЛУ

ПРО СПРАВИ ГУРТОЖИТСЬКІ

На одному з останніх засідань комітету комсомолу розглядалося питання про стан справ у гуртожитку № 5. Учасники засідання з тривогою і стурбованістю говорили про те, що у цьому помешканні почастишали випадки хуліганства, недотримання правил розпорядку проживання, зокрема, порушення пропускового режиму, а також випадки розпивання спиртного, що призводить до плачевних наслідків. У більшості кімнат — безпорядок і антисанітарія.

Обговоривши стан справ у цьому гуртожитку, члени комітету комсомолу винесли рішення, у якому ситуація, що склалася у цьому помешканні, визнана критичною. І це значною мірою результат того, що комітет комсомолу самоусунувся від вирішення гуртожитських проблем. Ухвалено підтримувати рішення студради про виселення з гуртожитку студентів, що порушили правила проживання і відстоювати це рішення перед ректоратом і парткомом інституту. За скоєння хуліганських вчинків і порушення морально-етичних норм поведінки майбутніми вчителями клопотати перед ректоратом про виключення їх з числа студентів. Зобов'язано членів новоствореного оперативного комсомольського загону дружинників встановити постійне чергування в гуртожитку № 5 для підтримання порядку. Вирішено розробити графік відвідування гуртожитку у вечірні години членами комітету комсомолу у складі рейдових бригад (один раз на тиждень). Студраді гуртожитку рекомендовано розглянути питання про виконання обов'язків старостою п'ятого поверху. На загальну думку учасників засідання, питання гуртожитського життя необхідно тримати постійно у полі зору комітету комсомолу та студентського профкому.

НАШІ КОМСОМОЛЬСЬКІ АКТИВІСТИ

Еріку СУБОТУ знають не лише на факультеті підготовки вчителів початкових класів. Вона діяльна, енергійна людина, яка встигає добре вчитися і активно працювати у складі комітету комсомолу інституту.
Фото В. Боб'яка.

ЗУСТРІЧ З КОЛИШНІМИ ВОЇНАМИ

Днями відбулась зустріч представників ректорату, парткому, комітету комсомолу і студентської профспілки інституту зі студентами, звільненими у запас із лав Радянської Армії.

Перед присутніми виступив ректор інституту, професор В. І. Кононенко. Він розповів колишнім воїнам про позитивні зміни, які сталися за останні кілька років у нашому вузі. Зупинився також і на проблемах, які стоять перед викладацьким і студентським колективом вузу, відповів на запитання студентів.

Перед хлопцями виступили також проректор по навчальній роботі доцент Б. В. Васишин, голова комітету студентської профспілки П. Хмельовський і заступник секретаря комітету комсомолу вузу В. Даниловський. Вони теж відповіли на запитання присутніх.

[Наш кор.]

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

Ім'я професора І. А. Климишина добре відоме в науковому світі. В активі дослідника-астронома понад 100 друкованих праць, в тому числі 24 монографії, що мають практичну цінність для всіх, хто займається наукою про Всесвіт. Однак Іван Антонович ще й людина чіткої громадянської позиції, палкий поборник правди й справедливості і, зрозуміло, що ті багатогранні перебудовчі процеси, що відбуваються у нашій країні, знаходять живий відгук у його душі. І не просто відгук — Іван Антонович намагається проводити в наше буденне життя принципи добропорядності, чесності, гуманності як щодо окремої людини, так і суспільства в цілому.

— Іване Антоновичу, ми вже звикли до того, що політичну ситуацію в країні оцінюють люди, які стоять при владі. Але погодьмося, що кожен тверезо мислячий громадянин також має свою думку з цього приводу. А яка вона у вас? Як ви оцінюєте обстановку?

— Деякі думки з цього приводу в мене справді є. Спробую ними поділитися. Попереджую тільки, що я не спеціаліст у цій галузі, однак цікавився періодикою, офіційними джерелами інформації. Як на мене, дів'яного, на жаль, мало. Візьмемо промисловість. Адже ж спостерігаємо тут повальне марнотратство ресурсів (знаємо що верстати наші у чотири рази важчі за японські, що електрики на кілограм корисної продукції витрачаємо у чотири рази більше, ніж японці; невинувато вели-

ПРИСЛУХАТИСЯ ДО СВОЄЇ ДУШІ

кі відходи з виробництва і т. д.). А сільське господарство? З діда-прадіда я хлібороб і знаю не з чийось слів, як потрібна селянчу земля. Дайте йому 50 гектарів, тракторець і він нагодує через два роки нас з вами. Так ні — парламентарії доводо дискутують на рахунок приватної власності, а виграшу у справі нема.

Це, так би мовити, базис. А що ж надбудова? Наші ідеологи значною мірою не відмовилися від заскорублених штампів і стереотипів, а газетні та журнальні полоси напередбачили захлинаються від сенсаційних звісток про імпламентів, екстрасенсів і таке інше. Подивимося, зокрема, і на те, що нам ближче, — на стан справ у вищій шко-

лі. На мою думку, воча явно занепадає: за позірними газетними доповідями, ми вже опинилися у світі десь на 50-му місці! Бо хіба так, з таким навантаженням повинні працювати професори, доценти; вони ж бо не мають часу, фізичної можливості займатися науковою діяльністю. Скажу про себе: я 22 відпустки провів не у відпочинку, а за написанням книг. Чи від хорошого життя?

І ще одне, надзвичайно болюче для мене питання — це екологія. Неодноразово з приводу екологічних проблем я вже писав навіть у республіканській газеті, виступав на численних засіданнях. Однак поки що ці намагання, як мені здається, не знаходять підтримки ані «знизу», ані «зверху». Це свідчення нашої низької загальної культури, пасивності і це треба якомога швидше переборювати, бо дуже скоро ми можемо стати свідками фізичного виродження наших дітей і внуків. Беручи до уваги «щедрість», з якою ми розтринькуємо природні ресурси, щоразу переконуємося, що наше суспільство — це суспільство марнотратців, а отже — і само-

губців. Бо що ж залишимо нащадкам?

— Іване Антоновичу, у Москві у цей час напружено працює Верховна Рада, яка прагне силою законів змінити ситуацію. Незабаром завірює у передвборній боротьбі до Верховної Ради УРСР та місцевих Рад наша республіка. Якби вам доручили представляти інтереси трудівників нашого міста у верховному органі влади України, чи відчува-

Д. Павличка.

— На лацкані вашого піджака цікавий значок...

— ...Тисячоліття хрещення Русі. Хай він вас не дивує, бо упродовж багатьох років ставлення моє до релігії залишається однозначним. Я вважаю, що людина повинна бути пройнята духовністю, високими ідеалами, керуватися у житті і кожному вчинку певними імперативами (згадаймо хоча б Канта та його категоричний імператив), повинна мати віру, бо без неї вона — живий труп. І обов'язково всі мусять бути рівними перед Законом в однаковій мірі: православні, греко-католики, мусульмани, атеїсти.

Переконаний, що у кожній суцільній на землі людині, в глибинах душі, живе чітке усвідомлення того, що таке добро і що таке зло. Треба лише кожному зрозуміти, що фронт отої боротьби, яка невпинно ведеться у світі, проходить через душу кожного з нас. І тому раніше, ніж виправляти чужі помилки й недоліки, слід кожному з нас заглянути у своє нутро — «а як воно там?».

— Ваше життєве кредо!

— Боюсь, що не буду оригінальним, але якщо висловити його коротко, то хочу сказати словами О. Солженіцина «жити не по лжи».

Інтерв'ю записала
Н. АРКАДЬЄВА.

БУТИ ЧИ НЕ
БУТИ ДНД?

Однією з повсякденних справ студентства є чергування у добровільній народній дружині. До цього часу навколо питання про ДНД поламано чимало списів і стріп, але все це — «закулісні» бесіди. Гадаємо, настав час студентам шляхом опитування вирішити: чи потрібна нам ДНД? і відповідно до того, прийняти радикальне рішення.

А поки студенти думатимуть, прес-центр при комітеті комсомолу подає до вашої уваги цікаву додаткову інформацію: при комітеті комсомолу створюється оперативний комсомольський загін дружинників [ОКЗД]. Командир і організатор цього загону студент художньо-графічного факультету Тарас Цапів. Загін займатиметься підтриманням порядку в інституті та студентських гуртожитках. Усіх, хто бажає взяти участь у роботі цього загону, запрошуємо у комітет комсомолу. Чекаємо ваших заявок і пропозицій.

О. ШИНКАРУК.

Керівник прес-центру при комітеті комсомолу.

Я думаю, вже достатньо було сказано про кризу в комсомолі, занепад цієї організації у всіх сферах її діяльності. Говорено було доволі і про байдужість спілчан до ВЛКСМ, неспроможність спілки вирішити іноді елементарні речі тощо. Словом, криза. Тому пора від слів переходити до діла. А от в чому полягатиме це діло для комсомольців? Це ми вирішили спитатись у людей, ще не позначених бюрократичними звичками, не скованих стереотипами спілчанської роботи, — новообраних секретарів комсомольських бюро нашого інституту. Це Олена Стреляна (ледфак), Ігор Федів (худграф) і секретар комсомольського бюро і курсу фільфаку Віталій Перевізник.

Питання до них: «Яка зараз склалась на факультеті ситуація у комсомольському житті?».

О. Стреляна: — Поміркуйте самі. Обирали мече з чотирьох кандидатів. Обговорення претендентів, я б сказала, було доволі бурхливе. Так що вже з цього робила висновок — буду оточена не байдужими до справ спілки людьми. Хоча обумовлюсь, дещо в активності моїх товаришів йде просто від їхнього дівочого завзяття. Адже наш факультет майже повністю жіночий.

В. Перевізник: — Якщо брати за критерій активності рівень проведення звітно-виборної конференції, то свідомість фільфаківських комсомольців невисока. На секретаря мене обирали одного. Проголосували споро, без зайвих затримок.

І. Федів: — Зрештою, і в мене на факультеті те саме...

— І що тоді треба робити?

Ігор: Гадаю, перше, за що треба братися, це за

наведення елементарного порядку в організаційній справі. Маю на увазі сплату внесків, облік комсомольців. Наприклад, у нас на факультеті випадків несплати вистачає. Але це ще півбіди. Є кілька колишніх армійців, які не стали на комсомольський облік після звільнення в запас. Довелось поставити питання, щоб вони взагалі виходили з комсомолу. Думав, із

ЗАПРОШУЄМО

ДО РОЗМОВИ

Шукати
Вихід

задоволенням погодяться. Бо ж менше мороки матимуть. Та й порядки зараз такі, що цей крок майже не вплине на їхнє майбутнє. Однак ні, хлопці вирішили стати на облік. Бо, вважають, вийти із спілки — означає втратити право у вирішенні питань молодіжного життя на факультеті.

Олена: А у мене таких проблем не виникає. Голівне, вважаю, діло робити і нічого особливого придумувати не треба. Це ж одна з бід і причин втрати авторитету комсомолу — перестали робити діло. Єдине, що мене турбує, так це те, що факультетські комсомольці залюбки займаються організацією концертів, вечорів. А от чимось серйознішим... Ми ж бо не тільки організація громадська, а й політична.

Віталій: — Ось тут, власне, й заковка. Ми маємо займатися перш за все політичною роботою. Думано, такий приклад вже маємо — спілчани істфаку. Вони займаються політичним, духовним вихованням своїх членів. Аналізують, крити-

кують, пропонують. Словом, іде живе і по-справжньому повноцінне молодіжне життя.

Хоча, знаю, і у них не без проблем. Ряд комсомольців вважають себе членами спілки формально, є й частина просто байдужих, а іноді й опозиційно настроєних. Справа в тому, що ще не знайдено конкретних шляхів для перебудови комсомолу, його низових ланок. Ми стоїмо на перепутті, я б сказав, остаточно так і не визначившись.

І особливо нам заважає баласт тих, хто думає і діє зовсім не так, як записано в Статуті. А вийти з організації ці юнаки і дівчата бояться. Нічого не маю проти таких. Це їх право інакше мислити і діяти. Але, погодьтесь, їхня позиція додатково вносить путанку у справу.

Ігор: — Гадаю, через те й варто якомога швидше поставити питання про вільний вихід із ВЛКСМ. Уже не раз говорилося: «Хай нас буде тисячі, а не мільйони, але зате організація буде по-справжньому бойова, ленінська».

Зрештою, на цій фразі хотілося б і закінчити. І запропонувати комсомольцям інституту продовжити цю дискусію. Можливо відверта розмова на сторінках «Радянського педагога» допоможе у пошуках шляхів для перебудови комсомолу.

Ближчим часом почнеться висунення кандидатів у депутати до Верховної Ради УРСР і місцевих Рад. Серед них будуть і комсомольці. І, гадаємо, одним з перших пунктів їхньої програми стане перебудова у Спілці. Сподіваємось, що серед претендентів у депутати будуть і комсомольці нашого вузу. І, думаємо, власне їм слід першими продовжити цю розмову, внести у неї елементи гостроти і полеміки.

Розмову записав

О. ОЛЕКСЮК.

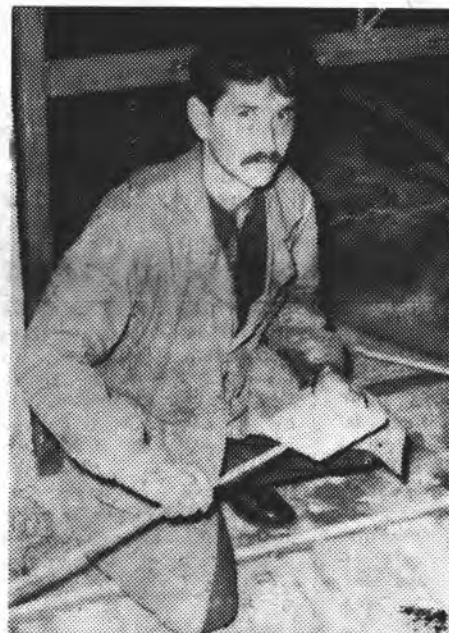

Фото В. Боб'яка.

СТУДЕНТСЬКІ БУДНІ

Епітетів і порівнянь щодо студентських буднів на сторінках нашої газети було вже чимало. І все-таки у кожного, хто навчається у нашому інституті, вони свої, оці студентські будні. Скажімо, для третьокурсника художньо-графічного факультету Григорія Мороза вони не можуть бути визначені лише навчанням. Хлопцеві завжди цікаво попрацювати над виготовленням якоїсь речі з дерева. Ось і зараз фотооб'єктив застав його за виготовленням декоративної решітки.

А для другокурсників історичного факультету не вистачає занять, і тому вони на перерві жваво обговорюють матеріал, який щойно прослухали на лекції, сперечаються, шукають істину. На фото Ольга Гевко, Олег Галійчук та Лілія Івасик.

Фото В. Боб'яка.

Прикарпатський путівник

«В історії Прикарпаття важливе місце займає вересень 1939 року, коли Західна Україна возз'єдналася з Радянською Україною у складі Союзу РСР. Цій історичній події передували десятиріччя боротьби за соціальне і національне визволення, яка значно посилилася під впливом Великої Жовтневої соціалістичної революції. Сотні тисячі борців віддавали свої сили, а часто і життя за визволення трудящих».

У післявоєнні роки на їх честь, а також на місцях визначних революційних по-

дій встановлено близько 50 пам'ятників, меморіальних дощок і пам'ятних знаків, створено музеї».

Так починається путівник «історико-революційні пам'ятники Прикарпаття», що вийшов нещодавно з друку в нашому обласному центрі. Автором його є директор народного музею освіти Прикарпаття нашого педагогічного інституту, доцент Б. М. Гаврилюк.

У путівнику, окрім довідкового краєзнавчого матеріалу, представлено близько двох десятків фотографій, на яких зображені історич-

ні місця краю, пов'язані з визвольною боротьбою, а також пам'ятники, меморіальні дошки, встановлені за часів Радянської влади на Прикарпатті на честь народних героїв. Путівник подає також карту області, на якій позначені місця активної діяльності членів КПЗУ до 1939 року, ті населені пункти, де діяли окружками та повітками КПЗУ. Нове видання представляє цінність для всіх, хто цікавиться краєзнавством.

О. ДІДИК.

До проекту Закону про захист прав дітей в СРСР

Щороку Всесвітній дитячий фонд (ЮНІСЕФ) проводить аналіз умов проживання дітей у різних країнах світу. Минулорічне обстеження по згаданому питанню у 134 країнах світу показало, що СРСР стоїть на 39 місці по смертності дітей. Цей факт примусив відповідальні органи терміново виправляти становище. Основним з перших кроків до цього є підготовка проекту Закону про захист прав дитини, а також підготовка майбутньої доповіді Верховній Раді СРСР «Становище дітей в Радянському Союзі». Концепції вказаних документів були опубліковані в газеті Радянського дитячого фонду імені Леніна «Сім'я» (№ 35). Через брак газетної площі ми не можемо їх опублікувати повністю. Тому пропонуємо вашій увазі найголовніші положення.

Восени цього року Генеральна Асамблея ООН повинна переглянути і прийняти надзвичайно важливий документ — Конвенцію про права дитини.

У червні 1988 року правління Радянського дитячого фонду імені Леніна звернулося в Президію Верховної Ради СРСР і Раді Міністрів СРСР із пропозицією не тільки підтримати проект названої Конвенції ООН, а й розробити проект Закону СРСР про права дитини.

При цьому Дитячий фонд виходив із того, що вирішення багатьох проблем дитинства залежить від проведення правильної соціальної політики держави. А захист прав найбеззахиснішої частини суспільства — дітей — може реально здійснюватися при наявності спеціального вищого правового акту. Є багато речей, які нам конче потрібні, але вони можуть почекаати. Дитина ждати не може! Дитині не можна постійно говорити: «завтра», адже її ім'я «сьогодні».

Звернення Дитячого фонду підтримали МЗС СРСР, Державний комітет СРСР по народній освіті, Міністерство юстиції СРСР, Ради Міністрів ряду республік.

Тепер настав час безпосередніх дій по розробці проекту Закону. Інститут дитинства Академії педагогічних наук СРСР і правління Радянського дитячого фонду імені В. І. Леніна розробили варіант концептуального підходу до створення проекту такого закону. Це лише начерки для подальшої роботи спеціалістів (педагогів, політологів, юристів, соціологів, економістів).

Ми запрошуємо батьків і матерів, бабусь і дідусів, самих дітей, а також вихователів і вчителів, учених до співтворства в роботі над проектом Закону. Всі

ваші пропозиції будуть взяті до уваги.

Що ж пропонують автори проекту? Ось основні розділи:

Право на життя, виживання і здоров'я дитини.

Право на ім'я і громадянство.

Інтересам дитини — першочергову увагу.

Відповідальність родичів за виховання і здоровий розвиток дитини.

Права і свободи дитини (особисте життя, честь, репутація, свобода думки і совісті).

Питання планування сім'ї, особливе становище багатодітної сім'ї.

Матеріальна допомога та інші пільги сім'ям, що мають дітей.

Особливий захист дітей, які не мають батьків. Діти в прийомних сім'ях.

Право дитини на безплатне медичне обслуговування.

Діти-інваліди, особлива увага суспільства і сім'ї до дітей-інвалідів.

Соціальне забезпечення дітей, право на нормальний рівень життя.

Право на відпочинок, участь в культурному житті.

Право на працю і захист від економічної експлуатації.

Захист від наркотичних і психологічних засобів, алкоголізму.

Відповідальність осіб за втягнення дітей у злочинні

дії і порушення суспільного порядку.

Захист від сексуальної експлуатації, відповідальність осіб за викрадення і торгівлю дітьми.

Захист дітей у період збройних конфліктів.

Особлива увага до дітей в районах стихійних бід, аварій, у місцях екологічно небезпечних.

Поводження із дитиною в разі порушення кримінального законодавства.

Право дітей на участь в громадських об'єднаннях, організаціях, клубах, асоціаціях.

Громадські організації на захисті прав дітей.

Державні, урядові органи у справах дитинства, охорони і захисту прав дітей.

Звісно, вказані статті — це лише запропонований для розробки варіант. Питання в тому, чи охопив він весь спектр необхідних прав дитини і норм захисту цих прав? Надіємось на Вашу допомогу, шановні викладачі і студенти.

Свої пропозиції просимо надсилати на адресу правління обласного дитячого фонду імені Леніна за адресою м. Івано-Франківськ, вул. Радянська, 36.

ПУБЛІКАЦІЮ ПІДГОТУВАЛО ПРАВЛІННЯ ОБЛАСНОГО ВІДДІЛЕННЯ ДИТЯЧОГО ФОНДУ ІМЕНІ ЛЕНІНА.

Напевно ніхто так добре не знає рівня вихованості й свідомості наших студентів, як працівники бібліотеки. Людина береться за клямку дверей, відчиняє їх, і ти вже передчуваєш, як вона підійде, як звернеться — чомо попросить, чи нахабно чвиркне щось у вічі.

У людей, далеких від інститутського життя, тримається образ студента, як людини перш за все передової в усіх відношеннях, серйозної (здобування знань — нелегкий труд —

А «виноси» книг із залів без дозволу бібліотекаря?! Часом однокремлярні видання студент винесе, і шукай вітра в полі — не повертає протягом місяця. Наведу факти: 21 червня ц. р. працівники читального залу (загального) склали список тих, хто виніс книги і протягом тижня не повернув їх. 32 прізвища (!), серед яких М. Остапів, М. Юрійчук, В. Чибрик, А. Матковська, В. Братчук з історичного факультету, В. Тимофій, П. Глущенко з факультету

Поважаймо себе

потребує саме таких якостей), інтелігентної — навчається ж у вищому навчальному закладі, культурної, обдарованої... (згадаймо західноукраїнське студентство часів І. Франка, студентів 30-х—50-х років, свідомих того, що вони покликані нести в народ не тільки освіту, знання, а й культуру...).

На жаль, все тече, все змінюється...

Низький рівень освіти і культури (а ці поняття, безперечно, взаємозв'язані) нашого «середнього» студента засіяло наше суспільство: низькокваліфіковані «вихователські кадри» дитячих садків, шкільні «спеціалісти», про інтелігентність яких варто було б замислитись, напівправа в пресі, «показуха», гонитва за показниками, чинопоклонство, пустопорожні гасла й заклики — про це не раз говорилось і говориться на сторінках преси.

Сучасні студенти (у своїй більшості) далекі не тільки від «носіїв освіти і культури», далекі взагалі від людей свідомих, буває, що й від людей цивілізованих. Ось в загальній читальній залі заходить щось незграбне, розкошлане. Не привітавшись (в холодні дні, буває, що й не знявши шапку), недбало, ігноруючи правила елементарної ввічливості, замовляє книги, тоді, грюкнувши дверима, заходить в зал і як мінімум дві години заважає іншим читати: перегукується з приятелями, ходить, жує, востується на стільці. Дехто з читачів не витримує, виходить із залу, або просить нас: «Допоможіть, неможливо займатись...». Та на зауваження бібліотекаря лише в кращому випадку порушник затихне (хвилин на п'ять), а в гіршому — звучить безглуздий регіт...

А в рамках якої моралі втиснути крадіжку книг із виставок, коли із 30-ти виставлених книг залишається 7-8-9!

іноземних мов, Г. Зла, У. Зобків, Г. Щаслива, А. Верхола, Я. Симич, Л. Вирста, М. Павлів, Г. Меленюк, І. Дмитренко з філфаку; І. Кабан, П. Ткачук, А. Заторська, Л. Яців, О. Василь з фізико-математичного....

Втім, винюк студента можна зрозуміти — книга на абонементі навчальної та наукової літератури не вистачає для всіх. Але ж як вистачить, коли більше 600 боржників абонементу затримують, як мінімум, 1500 книг(!). І які б заходи не вживались працівниками бібліотеки, вони все одно виявляються малоефективними.

Чи згадаймо виривання сторінок із найбільш використовуваних видань... Лінки студентів конспектувати, ось він і згібає в жменю з десятьма листків і видирає «з м'ясом». І що ти, бібліотекарю, зробиш! Цербером стратимеш?! Переглядатимеш п'ятисотсторінкову книжку?! Кожну?! Не вистачить ні часу, ні сил...

Якби зібрати всі вирвані книжкові сторінки лише із фонду загального читального залу, вийшов би багатомішок нашої ганьби. Тримаш в руках повівчену книгу видання 1988 року, по якій ще вчиться наступним поколінням студентів, і хочеться крикнути: «Люди! Схаменіться! Вам же через п'ять років дітей наших виховувати! Чому ви їх навчите?! Як виховаете?!».

По-моєму, рівень культури людини, рівень інтелігентності визначається ставленням до книги. Адже книга — не тільки джерело знань, джерело мудрості, вони інтелектуальна спадщина, що дісталась нам від попередніх поколінь.

То ж поважаймо книги! Поважаймо людей, що їх написали, людей, котрі створюють книги! Поважаймо всіх, хто трудиться, хто нас оточує, і себе...

С. БРЕСЛАВСКА.

ОБГОВОРЮЄМО ПРОЕКТИ ЗАКОНІВ УРСР

На засіданні політичного клубу

Днями відбулось засідання клубу «Політекономічні п'ятниці». На ньому розглядався проект «Загальних принципів економічної самостійності Української РСР». (сьома редакція). Члени клубу в цілому позитивно оцінили зазначений документ, звернувши увагу на важливість і прогресивність таких положень, як: державний суверенітет України ґрунтується на власності народу республіки; територія УРСР не може бути використана без її згоди; планування економіки стає координуючим, рекомендаційним і стимулюючим. Всі статистичні дані з усіх сфер розвитку суспільства мають бути доступні всім жителям УРСР, а підприємства, діяльність яких спрямована на забезпечення соціально-культурної сфери, звільняються від оподаткування. Якщо ж говорити в загальному, то проект прогресивний перш за все тим, що економічне регулювання ставить як один з основних принципів самостійності республіки.

Водночас наш клуб висловив 18 пропозицій щодо внесення змін у проект «Загальних принципів економічної самостійності Української РСР» (сьому редакцію). Серед них найважливішими ми вважаємо у пункті 1.2. положення про розвиток соціальної сфери як пріоритетної, а в пункті 2.4. визначення, що в Українській

РСР поряд з кооперативно-когоспною власністю існують (а не можуть існувати, як записано в проекті) різні форми земельної власності і господарювання. Потрібно повернути ленінське розуміння соціалізму, як ладу «цивілізованих кооператорів», розвивати різні форми кооперативного руху, а не акцентувати основну увагу на колгоспи, як це робиться у зазначеному проекті.

Важливо, на наш погляд, у пункті 8.3. відзначити, що використання робочої сили, яка вивільняється в результаті реорганізації і технічного вдосконалення виробництва, регулюється не лише державним соціальним страхуванням і системою перепідготовки, а й соціальними гарантіями — допомогою по безробіттю. У пункті 10.3. слід уточнити і питання розвитку атомної енергетики, яка має здійснюватися під контролем громадськості Української РСР не лише регулярно, як це говориться у пункті 12.8, але й необхідно об'єктивно інформувати про стан навколишнього середовища.

Ось такі основні зауваження. Ці та інші пропозиції по вдосконаленню проекту були надіслані членами клубу «Політекономічні п'ятниці» в Економічну раду республіки у м. Київ.

І. РАЙКІВСЬКИЙ.
Студент ІV курсу Історичного факультету.

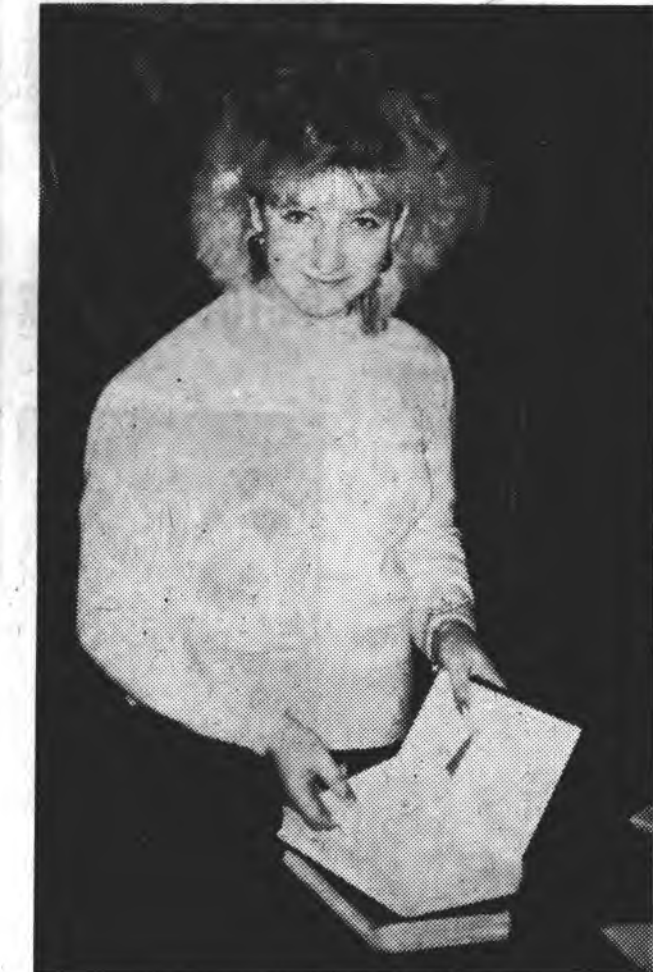
ВІСТІ З ВУЗІВ УКРАЇНИ

РОЗМОВА ЗА «КРУГЛИМ СТОЛОМ»

Для студентів перших курсів відбулася розмова за «круглим столом» на тему «50-річчя возз'єднання Західної України з Українською РСР: історія, досягнення, проблеми». Перед нами виступили завіду-

ючий кафедрою марксизму-ленінізму доцент С. М. Чапуга, доцент П. А. Королюк, старший викладач А. Л. Ясинський, співробітник кафедри І. Я. Любінець, старший бібліотекар читального залу С. П. Федчишина.

Ми почули різнопланові оцінки акту возз'єднання, але основною була думка

Завжди ввічлива і привітна працівниця читального залу студентської бібліотеки Людмила СПІРИНА.
Фото В. Боб'яка.

про те, що здійснилася давня мрія східних і західних українців жити у спільному домі. Звернута увага на незасовані питання, наприклад, особливості і труднощі соціально-економічних перетворень у перші роки Радянської влади, хід Народних Зборів.

Студенти поставили чимало запитань про сучасне суспільно-політичне життя країни, хід перебудови, на які відповіли викладачі. Старші товариші запропонували нам дізнатися у своїх селах, звідки родом, чи нема там депутатів Народних Зборів, встановити їх прізвища.

Цікаво було б у такій формі зустрічатися і з ви-

кладачами інших кафедр.
М. ГОЛОД.
Староста І курсу лікувального факультету Івано-Франківського медінституту.

ПАМ'ЯТАТИМЕМО ЗАВЖДИ

Уже третій рік ми живемо на гостинній українській землі. Але як би тепло до нас не ставились викладачі вузу, наші українські та російські друзі, все ж віддаленість рідної домівки, спільність інтересів об'єднує студентів із Узбекистану в дружні, згуртовані колективи. Таким колективом і став за час навчання наш третій курс.

Різноманітні захоплення у студентів. Багато з них беруть участь у художній самодіяльності. Нуріддін Нуралієв, наприклад, з першого року навчання танцює в ансамблі «Дебют», а Насіба Ергашева і Нішат Каюмов — учасники національного фольклорного ансамблю. Хлопці нашого курсу із задоволенням чергують в опердружині по охороні громадського порядку.

Чимало студентів зміло поєднує громадсько-корисну роботу із добрими показниками в навчанні. Так, уже згадуваний Н. Нуралієв вчиться найкраще з усіх третьокурсників. Ненабагато відстають від нього Уктам

Хідиров, Ірода Ахмедова, Хадиче Ревожева, Юсуф Махмудов та інші.

Найкраще об'єднують спільні справи. Ніколи не забудуться нам поїздки до Умані, де побачили знамениту Софіївку, а також до Павлівської школи, яку прославив видатний педагог В. О. Сухомлинський.

Уже зараз можемо з впевненістю сказати, що інститутські друзі, куди б вони не потрапили після вузу, завжди зустрічатимуться тут і згадуватимуть незабутні студентські роки.

Бахри ХАКІМОВ,
Фахридін КАРИМОВ,
студенти ІІІ курсу Кіровоградського педінституту.

ЯКИМ БУТИ СТУДЕНТСЬКОМУ ДОЗВІЛЛЮ?

Нещодавно на зустріч до студентів третього курсу історичного факультету завітав директор Будинку культури «Студентський» В. В. Ризюк. Мова йшла про те, як організується дозвілля студентів нашого вузу. Тут В. В. Ризюк, мабуть, вірячи в дитячу наївність майбутніх вчителів, пообіцяв розробку документації на будівництво залу для проведення вечорів відпочинку, дискотек у підвальному приміщенні бібліотеки. Однак студентів цим не дуже втішив, бо усі ми добре знаємо українську приказку «Обіцянка-цяцянка, а дурневі — радість». Бо добре пам'ятаємо ще одну обіцянку, якій уже скоро міне рік, а саме організацію проведення турніру між студентами та

викладачами у клубі веселих та кмітливих. КВК набув тоді такої великої популярності серед молоді нашого вузу та й інших закладів міста, що студенти були впевнені: для проведення такої зустрічі візьмемо в аренду зал філармонії або ж і драмтеатру. Але це лише мрії...

На запитання наших студентів «Як буде проводитися святкування Міжнародного дня студента?» директор Будинку культури відповів: «Де там Т. Парфан!.. У гуртожитку № 5 має бути дискотека; а студенти педфаку будуть святкувати 50-річчя факультету». З цієї відповіді, думаю, зрозуміло, як ставиться Будинку культури до організації дозвілля студентів. Тим більше, що ця відповідь

директора пролунала саме 17 листопада, у Міжнародний день студентів.

Гадаю, вже давно настав час перейти від слів та обіцянок щодо організації дозвілля вузівської молоді до конкретних справ. Адже поки що усе на нулі. Впевнений, що усі з задоволенням прочитали б, скажімо, оголошення про те, що на такому-то факультеті проводиться дискотека, а на іншому — вечір-зустріч з цікавою людиною, на третьому — вікторина або змагання. Головне тут полягає в тому, щоб студент мав вибір. Щоб представники одного факультету запрошували своїх колег з іншого, а то й з медичного чи інституту нафти і газу.

Як правильно організувати, спланувати, від кого

просити допомоги, повинен задуматися в першу чергу Будинку культури «Студентський». Цим повинні зацікавитися й студентський профком, комітет комсомолу, ректорат. Адже ж і позанавчальний час — це наше, студентське життя, яке треба якось організувати. А поки що ми таких намагань не помічаємо. Про те, як вирішуватимуться питання, ми хотіли б прочитати в інститутській багатотиражці. Причому просимо розповісти про це працівників Будинку культури, а також членів комітету комсомолу та студентського профкому. І головне, щоб усі плани втілювалися в життя.

О. БИРКОВИЧ.

Студент III курсу історичного факультету.

РЕПЛИКА

Винести можна навіть вішалки

Уже не перший рік у спортивній роздягальні, де залишають свій одяг студенти, йдучи на заняття з фізкультури, пропадають чи гроші, чи речі. Викладачі радять забирати з собою все, що маєш цінне. А куди його подіти? Хіба що у кеди, щоб бігав, а вою гризло, зате тебе зігріватиме думка, що злодієзі не дістануться.

І все ж таки, чому ніхто не несе відповідальності за наш одяг? Адже ж роздягальня — не смітник, звідки нічого винести. А навіть навпаки, винести звідти можна багато чого. А проте претензій за речі та гроші, що пропадають, нема до кого пред'явити. І нікого не хвилює те, що, скажімо,

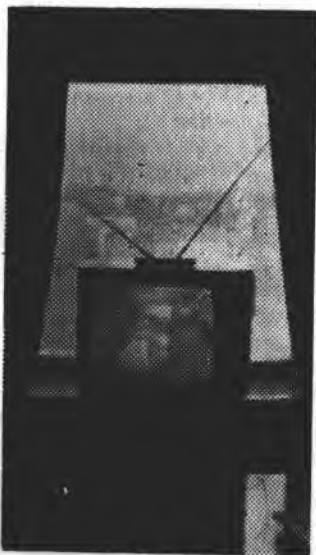
у мене з роздягальні вкрали 40 карбованців, а дватри дні перед тим у студента з сусіднього факультету пропало 70 карбованців. Для тих, хто вчиться, це, погодьтеся, чимала сума. І такі випадки непоодинокі.

Студенти між собою іноді гірко жартують: винести з спортивної роздягальні можна навіть вішалки. Така ситуація не може не насторожувати. Невже це не вирішувана проблема? Знаємо, що в інших інститутських гардеробах є люди, які відповідають за одяг, слідкують за тим, щоб поміж рядами з пальтами не ходили підозрілі люди. То ж не виче не можна таким чином зробити і в

спортивній роздягальні? Через таку непередуманість студент витрачає немало нервів, бо зайві переживання нікому не на користь. Ця ж непередуманість породжує і злочинство серед білого дня. Гадаю, що варто було б для переодягання виділити окреме місце для кожного факультету. І обов'язково хтось мусить нести відповідальність за речі, які ми залишаємо тут. Зрештою, навіть той же вахтер, який сидить при вході до спортивного залу міг би виконувати таку функцію.

О. БОРОДАТИЙ.

Студент другого курсу художньо-графічного факультету.

НАШ

ФОТОВЕРНІСАЖ

Шановний читачу, сподіваємося, що наш фотOVERнісаж дасть можливість вам хоча б на хвилю забути щоденні турботи і бодай подумки посидіти на лавочці поруч з маленькими друзями, потішитися немовляти, яке з піврічного віку тягнеться до духовного світу, а чи спонукатиме вас здійснити прогулянку нашим чарівним містом... Якщо так, то творці цих фотографій — студенти Іван Тиміцький (V курс філфаку), Віктор Домбровський (II курс фізмату), наш дебютант — другокурсник історичного факультету Левко Довган (його робота — «Куточок Івано-Франківська») та фотолаборант Володимир Боб'як — досягли своєї мети.

ПОЕТИЧНИМ РЯДКОМ

* * *

...коромисло гнеться...
(з пісні)
Івасик Телесик
грається в Купідона
Івасик Телесик
майструє лук з коромисла
І цілить в серця
променем
...вже гуси летять
Іване
зніміть пов'язку

* * *

Мій Каїне,
коханий брате Каїне,
не муч мене...
Рятуй!
...убий мене.
На камені,
скипіла кров на камені...
А що, як справді
серце кам'яне?..

* * *

блискавка
бризнула
брилі
в бриль
оглянувся:
голову думка прострелила
навиліт

* * *

вітер — коваль
камінь сонця розжарив
І поклав на лід хмар:
хай охолоне
смієшся?
а ти ж питався
звідкіля дощ

* * *

На білий біль свій обіприся.
Опора болю — де вона?
Мабуть, тобі нелегко смисл
шукати в слові «дивина».

ГУМОР

— Дядьку Петре! Я обробив картоплю хлорофосом, а через годину пішов дощ. Як ви вважаєте, загинуть жуки чи ні?

— Як тобі сказати, Микола... Поздохнуть вони, звичайно, не поздохнуть, але того здоров'я, що мали, вже не будуть мати.

ПОРАДА

Видала мати дочку заміж. А через місяць питає:
— Ну, доню, як ставиться

Мабуть, своїм колючим дивом,
тернистим видом своїм
ти почувашся щасливим
у нещасливім світі цім.
Бо щастя — настрій.

Горе ж настом
на душу ляже — розтопи,
І легше посковзнутись,
впасти
ніж говорить собі: терпи.
Бо важче до думок
прикластись,
ніж до зневіри чи вина.
Бо спробуй відшукати
щастя

* * *

Образ образи на обрій
обличчя

льодом ліг.
Я переконував:
льодом не личить,
ліпше — сміх.
Сміхом — не снігом,
сип — не засиплеш.
Сум — ще мить.
Льодом — як глodom:
тільки приспи лиш —
защемить.
Буде щеміти,
буде колоти.
А скажіть,
чим розтопити,
чим розколоти
лід душ?..

* * *

На війні, як на війні.
У житті, як у житті.
Та подумалось мені:
Це слова не зовсім ті.
Хтось промовив
більш прості
(Сум у голосі бривів):
На війні — як у житті,
У житті — як на війні.

І. АНДРУСЯК.
Студент III курсу філфаку,
член літстудії «Зав'язь».

- * ДВА ВІКНА У СВІТ
- * ЧАРІВНІСТЬ
- * МЕНІ ЦІКАВО
- * ДРУЗІ
- * КУТОЧОК ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА

«СОВЕТСКИЙ ПЕДАГОГ» — орган парткома, райкома, профсоюзного комітету в м. Івано-Франківське Івано-Франківського державного педагогічного інституту імені В. Стефаника. Газета виходить на українській мові.

Газета виходить один раз на тиждень — у четверок.
Формат — 6,5 друкарського аркуша газети «Радянська».
АДРЕСА: 26400, м. Івано-Франківське, вул. Шевченка, 39. Телефон: 96-4-78; 96-4-41.

Івано-Франківське обласне друкарське управління у
оперативне видавництво і поліграфічне підприємство,
м. Івано-Франківське, вул. Шевченка, 39.

Зам. 1032.

Тираж 2000

Т. а. о. редактора Н. БОДНАРЧУК.